

Z vkladania “Kurvítok” do elektroniky a domácich spotrebičov aby mali zámerne krátku životnosť, sa stal celosvetový fenomén

- CZ24 News | 10. ledna 2023

SLOVENSKO: Je to len zákon schválnosti, že tlačiareň, kávovar či televízor často prestanú fungovať krátko po vypršaní záruky? Možno ste mali len smolu na kvalitu produktu... Určite ste však tú smolu nemali sami.

Róbert Krakovský opravuje v Poprade domáce spotrebiče už dvadsať rokov. Keď mu zákazník zavolá, v drvivej väčšine ide o pokazenú práčku. Najbežnejšie sú problémy s tesnením, zhorí motor či po čase zhrdzavejú plechy.

Práčky majú štandardnú záruku dva roky, niektoré značky si ju predĺžili na tri a výnimočne aj na desať rokov. Nadštandardná záruka sa však často týka len tých súčiastok, ktoré sa zvyčajne nekazia a zákazníkovi sa prakticky na nich nemá čo pokaziť.

„Kvalita všeobecne klesla a práčky sa jednoducho kazia častejšie, zvyčajne už po pár mesiacoch od vypršania záruky. Kedysi boli whirlpoolky kvalitnejšie. S klesajúcou cenou však musíte očakávať aj nižšiu kvalitu,“ priznáva z praxe.

Limit 60 až 70 eur považuje za psychologický moment, keď začne spotrebiteľ premýšľať, či sa mu oprava vôbec oplatí. Súčiastky sú drahé a, naopak, práčky, počítače, televízory, tlačiarne a iná konzumná elektronika sú lacnejšie, výkonnejšie a štylovejšie. Ide o dopamín konzumnej spoločnosti a základnú mantru fungovania večne rastúcej ekonomiky.

Ako zaručiť dostatočnú produkciu v čase, keď je trh premnožený konkurentmi a ponuka silne saturovaná? Ako presvedčiť konzumenta, aby tovary dlhodobej spotreby menil častejšie, než na aký čas ich nákup plánoval?

Jedna cesta spočíva v inováciách, ktoré zákazníka motivujú kupovať v pravidelných intervaloch nové modely výrobkov. Druhá odpoveď, ktorá nesie isté znaky konšpirácie, znie plánovaná zastaranosť.

Je to mechanizmus, keď výrobca predáva v podstate kvalitný výrobok, no voľbou materiálov či súčiastok sa postará o to, že zariadenie nebude fungovať veľmi dlhý čas. Jednou z foriem plánovaného opotrebovania je, ak výrobca zámerne neponúka originálne náhradné diely. Ak sa výrobok pokazí, spotrebiteľ si musí kúpiť nový produkt.

V roku 2003 zavolať Casey Neistat z New Yorku na zákaznícku linku spoločnosti Apple. Mal problém s tým, že mu batéria v iPodu po 18 mesiacoch prestala fungovať. Pracovník call-centra mu povedal, že ak zašle iPod, firma mu batériu vymení za 255 dolárov plus poštovné. Hneď dodal, že sa mu to neoplatí, preto by si mal radšej kúpiť nový iPod.

Vtedajšia politika Apple bola taká, že sa batéria nedala kúpiť osobitne a vymeniť, ako je to bežné pri počítačoch. S bratom Vanom o tom nakrútili dokument a plagáty Applu vo svojom meste premaľovali nápisom „Batéria v iPodoch vydrží 18 mesiacov a nedá sa vymeniť“.

Do firmy Apple sa obuli médiá a neskôr aj právnička Elizabeth Pritzkerová, ktorá zastupovala poškodených klientov v hromadnej žalobe. Z technických detailov iPodu experti zistili, že batéria

bola navrhnutá s krátkou životnosťou. Po pár mesiacoch Apple ustúpil. Nasledovala mimosúdna dohoda, Apple zabezpečil výmenu batérií a záruku rozšíril na dva roky.

Na plánovanú životnosť si posvietila aj nemecká politická strana Zväz 90 a Zelení, ktorí si prizvali na pomoc vedcov. Výsledkom niekoľkostranovej analýzy je tvrdenie, že plánovanú zastaranosť firmy zneužívajú, aby maximalizovali svoje tržby.

„Plánované zastarávanie je dnes všadeprítomné. Súčiastky sú často funkčne poddimenzované, predčasne sa opotrebovávajú alebo spôsobujú v podstate načasovanú poruchu. Z výroby zámerne nekvalitne vyrobeného tovaru sa stal masový fenomén,“ vraví jeden z autorov štúdie Stefan Schridde.

[ZDROJ](#)